

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

122. An ob sterilitatem agri fortuitam sit aliquid remittendum agricolis
deponione agri? Et difficultus est, quando conductor renunciauit omni
casui fortuito. Et quid in foro iudicali, & quid, in ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76413)

raciones videbis apud ipsum, & apud Comitolium lib. 3. §. 29. n. 4. Rebelium p. 2. lib. 1. §. 9. n. 4. & alios.

4. Verum ad hanc questionem in responder Villalobos in *summ. tom. 2. tract. 25. diff. 6. n. 6.* [Quando el que recebio en arrendamiento la heredad, renuncio los sucesos futuros, tambien tiene obligacion a pagar por entero, pues se concerto assi. Mas ha de advertir, que en este caso ay duda si el que renuncio los casos fortuitos, es julto renunciar no solo los ordinarios que en la tal tierra suele auer, sino tambien los extraordinarios que nunca en aquella tierra sucedieron ni se pensaron. La mas comun, y a mi parecer mas probable es, que no es iusto renunciar los tales sucesos. La razon es, porque no parece que quiso este renunciar; sino solo los casos fortuitos acostumbados, salvo si renuncia los acostumbados, y los no acostumbados, haciendo especial mencion dellos.] Sic Villalobos, & ego. Vide etiam Gomez lib. 2. var. c. 3. n. 19. Valascum de iur. emp. p. 1. q. 26. n. 35. & alios.

RESOL. CXXIII.

An casus fortuitus in se recipiens, vel eis generaliter renuncians, de insubitis etiam sentire intelligatur? Ex p. 8. tr. 7. & Misc. Res. 31.

Sup hoc in Res. prae-
terit. à §. Sed
difficultas.

§ 1. Casus est frequentissimus, & ad illum negativè responlet Menochius lib. 2. de arbitr. iud. cent. 2. cas. 50. Gail. lib. 2. obs. u. c. 23. n. 18. Alexan. cons. 28. n. 10. volum 1. & alij. Ego verò affirmatiuè sententiaè adhaereo, per l. si quis domum §. §. si quis fundum 2. ff. locati. vbi traditur, standum esse pacto, si quis locauerit fundum ea lege, vt etiam si quid vi maiore accidisset, ei merces praestaretur. Vis autem maior intelligitur omnis vis tempestiuae calamitatis, cui resisti nequit. d. l. ex condito 1. §. si vis te impetatis ff. eod. Vnde saltem in genere, de omni casu fortuito, siue solito, siue insolito, ea pactione cogitarum videtur. Nec dicitur casus fortuitus, nisi raro contingat, teste Baldo in d. l. sed & si quis 45. quæstionum. ff. si quis cautionibus. & c. Eodem non parum confortat textus generalis in d. l. 1. C. de pignori. vbi Alexander Imperator ita referipit: Si in cursu latrocinij, si in casu fortuito casu ornamenta deposita apud interfectum perierint, detrimentum ad heredem eius, qui depositum accepit, qui dolum solum, & latam culpam, (si non aliud specialiter conuenit) praestare debuit, non pertinet. Quod si praetextu latrocinij commissi, vel alterius fortuiti casus, res, quæ in potestate heredis sunt, vel quas dolo desit possidere, non restituntur, tam depositi, quam ad exhibendum actio, sed & in rem vindictio competit. Præterea cum condactor in se casum solitum, & frequenter contingentem recipere ac sustinere voluit, censetur profecto multò magis insolitum, & rarissimè contingentem casum fortuitum in se recipere voluisse, cum ad hoc minus ipsi damnum, & periculum, quam ab illo metuendum sit, atque expectandum. Accedit denique, quòd oratio indefinita æquipollet vniuersali, l. quod dicitur 4. ff. de iure l. si ita 43. in princ. & l. leg. in princ. ff. de legat. 2. l. si plures 98. ff. de legat. 3. l. si duo 5. in princ. ff. de administrat. & peric. tutor. At casum fortuitum insolitum, esse speciem casus fortuiti, exploratum certamque est.

2. Nec hanc assertionem perturbat l. fistulas 78. §. frumenta 3. ff. de contrahend. empr. ex qua dissentientes colligunt, eum qui suscipit in se periculum casus fortuiti, de solito, non autem insolito, cogitare censeri. Nam verus, & genuinus legis istius sensus est, venditorem,

qui frumenta in campis existentia, vendidit, si emptori promissis se praestaturum in damnum, quod vis, aut mala tempestas attulisset, ex hac promissione teneri, si niues immoderate & contra consuetudinem saeuientes, non verò si ordinariae, mediocres, & moderatae damnum intulerunt, quia cum hyemis tempore ningere soleat, non censetur emptor damnum ex moderata niue, ac solita tempestate timuisse, sed ex insolita: nec venditor ex causa cuiuscunque damni euenientis obligare se voluisse praesumitur. Quæ res nihil inuat contrariam sententiam; sed nostram potius confirmat, quòd scilicet sub casu fortuito etiam insolitus continetur, & venditor qui in se receperat casum fortuitum, insolitum quoque casum in se recepisse intelligatur.

3. Similiter non obstat l. Scio amico 10. §. Medico 1. ff. de annuis legat. vbi si legentur Medico, quæ viuis testator praestabat, ea videntur relicta, quæ certam formam erogationis annuæ, non incertam liberalitatis voluntatem habuerunt. Vnde dicendum videtur, quòd ille, qui casum fortuitum praestare promissit, eum duntaxat casum promississe censetur, qui consuevit frequenter accedere, non qui rarissimè contingit. Non, inquam, lex illa obstat; quia in vltimis voluntatibus regulariter fit interpretatio, quo minus haeres grauetur, adeoque in dubium illud relictum putatur, quod minus est, & de quo testator verisimiliter senserit. l. si ita sit adscriptum 14. in fine. & l. cum seruis 39. §. Scio 6. ff. de legat. 1. l. numeris 7. ff. de legat. 3. siquidem in testamentis voluntatem defunctorum attendimus, & sectamur. l. in conditionibus 19. in princ. ff. de cond. & demonstr. Nouell. 22. cap. 2. Atqui in proposita questione verba satis clara sunt, & manifesta, vt coniecturis locus non relinquatur, l. continuis 137. §. cum ita stipulatus, in fine. & l. cum, qui 138. in fin. ff. de verb. oblig.

4. Nihil præterea obstat, quòd de casu insolito, & rarissimè contingente non praesumatur cogitasse, qui casum fortuitum in se pactione recepit: pacificentes autem ultra intentionem non teneantur, argum. l. obligationum 3. §. 1. ff. de oblig. & actionib. Etenim qui genus promittit, & de genere cogitatur, censetur vtrique etiam de singulis speciebus, eo genere contentis sensisse, cogitasse, & promississe cum expressè genere, expressè quoque censetur eius species. l. si chorus 79. in princ. ff. de legat. 3. l. si duo 5. in princ. ff. de administrat. & peric. tutor. At casum fortuitum insolitum, esse speciem casus fortuiti, exploratum certamque est.

5. Amplius non obstat l. qui occidit 30. §. in hac 3. in fin. ff. ad l. Aquil. vbi Paulus inter cætera ita scribit: At si omnia, quæ oportuit, obseruauit, vel subita vis ventu longius ignem produxit, caret culpa. Quibus ex verbis non obscure colligitur, quòd ad insolitum quis non obstringatur. Non obstat, inquam. Illic enim ignem in stipulam suam immittens tenetur de damno, ob culpam dato: at non de casu fortuito. Nam qui ex lege Aquilia conuenitur, ex culpa obligatus est, d. §. 1. & l. in lege 44. ff. d. rit. cum similibus. Alit in proposito non agitur de obligationibus, ex culpa prouenientibus, sed de casu, ex facto contingente. Idem responderetur ad l. si putator 31. ff. eod. Ibi namque cum putator diuinare non poterit, an per eum locum aliquis transisturus sit, meritiò culpa ab eo non exigitur, vt habetur in fine istius legis.

6. His non refragatur, quòd, quæ perrarò accidunt, non veniant in considerationem, l. 3. & l. 99. de legib. Hæc etenim regula non obtinet locum, quando de iis casibus, quia raro accidunt, quique insoliti sunt, pactum interpositum est; tunc siquidem pactioni standum erit. Sic quamuis leges ad ea potius debeant aptari, quæ frequenter, & facillè, quam quæ perrarò eueniunt, nam ad ea §. ff. eod. rit. attamen & de iis, quæ perrarò sunt, leges ferri solent. §. in sola 22. supra de ver. diuis. Ergo, & c. Et ita nostram sententiam docet Fachinuz lib. 1. contr. iur. c. 86. Pinellus in l. 2. Cod. de rescind. vend. p. 1. c. 3. n. 29.